

in den droom. Ze vervullen haar denken onder allerlei bezigheden door, plaatsen zich soms geheel onverwachts voor haar geestesoog, zelfs wanneer zij zich temidden van een gezelschap en in gesprek bevindt. Sedert haar prille jeugd was schilderen haar innigste en sterkste verlangen. „Mon Souhait,” zoo luidde de titel van een opstel, dat de bekentenis van dezen hartewensch van het vijftienjarig kostschoolmeisje bevatte.

Met haar uitsluitende stilleven-beoefening neemt Maria van Regteren Altena in onze hedendaagsche schilderswereld een tamelijk uitzonderlijke plaats in. En, had zij tot een der beide voorafgegane schildersgroepen, die der beroemde Hagenaars of die der groote Amsterdammers en hun onmiddellijke omgeving, behoord, zij zou diezelfde aparte positie ook dáár hebben ingenomen. Ten aanzien van het stilleven toch valt in onze moderne kunst een duidelijke afwijking van de oude tendenzen, een opvallend verlaten van de historische lijn te constateeren, samenhangend met de geleidelijk, maar ten slotte sterk gewijzigde artistieke mentaliteit der kunstenaars, met de tegenstelling tusschen het overwegend realistische karakter der oud-Hollandsche School en de natuur-romantiek van het Haagsche impressionisme met zijn lyrischen hang naar stemmings-vertolking.

In het algemeen kan men onze schilderkunst van het laatste kwart der 19de eeuw als de glorieuse herleving van het gouden tijdperk beschouwen, óók in zijn veelzijdigheid van onderwerp. De groote Hagenaars zijn, ondanks ieders individueele persoonlijkheid en den verschillenden aard van ieders scheppingsdrang, de geestelijke nakomelingen van de grootmeesters der 17de eeuw. Toch was er één, en nog wel een buitengewoon veelvuldig en met bijzondere voorliefde beoefende, kunstvorm der oude school, die aan haar renaissance vrijwel bleef ontbreken: het stilleven. Wel hebben sommige meesters der Haagsche en der Amsterdamsche bloeiperiode nu en dan, bij wijze van verpoozing, fraaie en zelfs voortreffelijke stillevens geschilderd, maar zich op het stilleven specialiseeren, zooals Kalff, die alleen bij hooge uitzondering een figuurstuk, of van Beijeren, die slechts bij gelegenheid een zeestuk schilderde, of zooals J. Dzn. de Heem, Heda, Pieter Claesz. en tal van anderen hadden gedaan, hiertoe kwam onder de vermaarde Hagenaars en Amsterdammers niemand meer. De laatste kunstenaars van beteekenis, die vóór hen, n.l. in de eerste helft der 19de eeuw, zich hiertoe beperkt hadden, waren de zeer verdienstelijke G. J. J. van Os (overleden in 1861), omringd door eenige, meer en minder begaafde, familieleden-vakgenooten, die — zij het dan op bescheidener schaal — een herhaling van het hereditair kunstenaarschap der Hondecoeter's, Weeninixen en Halsen te zien gaven, en na hem de fijn aangelegde Maria Vos (1824—1906) geweest.

Ook in dit opzicht is er een zekere paralleliteit tusschen de Haagsche